

2. Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ (Σελ. 20-23)

2.1. Η Χώρα.

Νείλος : Πηγές από Αιθιοπία και δέλτα.

Δυτικά : Η Λιβυκή έρημος.

Ανατολικά : Η έρημος του Σινά έως Ερυθρά Θάλασσα.

Λάσπη ⇒ Ευφορία.

Άνω Αίγυπτος-Κάτω Αίγυπτος.

2.2. Η οικονομία

Νείλος : Η οικονομία στηρίζεται στον ποταμό Νείλο. Σιτάρι, κριθάρι, λινάρι, οπωροφόρα δέντρα, κηπευτικά.

Πάπυροι, λωτοί. (όχθες του Νείλου).

Μπίρα (κριθάρι)

Αλιεία, κτηνοτροφία.

Φαραώ : Επίβλεψη οικονομίας

Έργα : Ναοί, ανάκτορα, ταφικά μνημεία. ⇒ Πολλοί εξειδικευμένοι τεχνίτες (μεταλλουργοί, ξυλουργοί, αρχιτέκτονες...)

- Ιδιωτικά εργαστήρια
- Ανακτορικά εργαστήρια

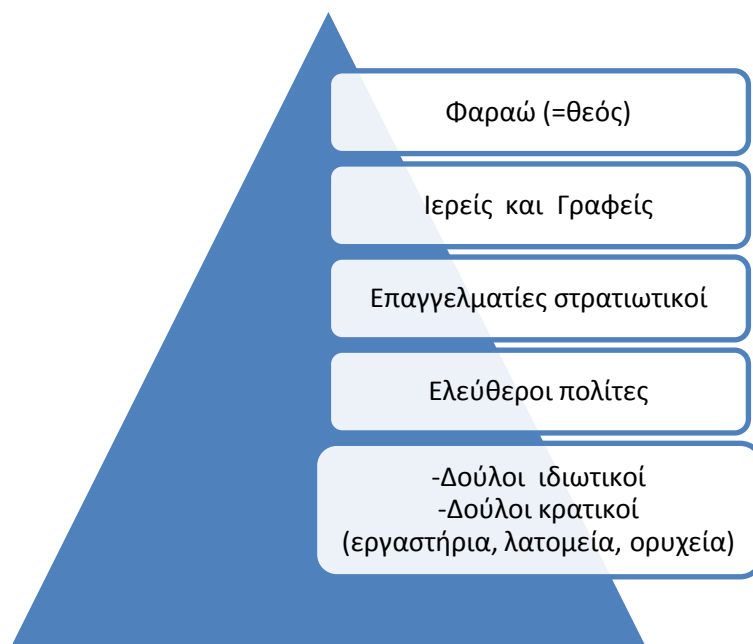
Εμπόριο :

- Εξαγωγές (δημητριακά, σιτηρά, πάπυρος, χρυσός)
- Εισαγωγές (ξύλεια, χαλκός, άργυρος)

Υπηρεσίες : Ιερείς, γραφείς (ιερογλυφική), επαγγελματίες στρατιωτικοί

Η κοινωνία :

Η κοινωνική πυραμίδα

Κοινωνική ευελιξία

Η πολιτική οργάνωση

Από τις αρχές της 3^{ης} χιλιετίας π.Χ. ⇒ Θεοποίηση του Φαραώ. Θεοκρατικός χαρακτήρας.

Ασκήσεις – Εργασίες:

- 1) Να φτιάξετε σ' ένα χαρτόνι την κοινωνική πυραμίδα της Αιγύπτου.
- 2) Οι πηγές 1(σελ. 21), 2 (σελ. 22).

2.3 Η ιστορία (σελ.23-27)

Η προϊστορία (4000-3000 π.Χ.)

Άγνωστη καταγωγή (προέλευση). Διαφορετικοί λαοί.

Τα προϊμότερα δείγματα στα τέλη της 5^{ης} χιλιετίας π.Χ.

4000 π.Χ. Άνω Αίγυπτος + Κάτω Αίγυπτος.

Οι φυλές ήταν χωρισμένες με τον δικό τους ηγεμόνα ή προστάτη, ένα θεοποιημένο ζώο φυτό ή αντικείμενο. Οι συνεχείς συγκρούσεις.

3000 π.Χ. Τέλος περιόδου.

Μήνης → ένωση των 2 βασιλείων με πρωτεύουσα τη **Μέμφιδα**.

Το Αρχαίο Βασίλειο (3000π.Χ. – 2000π.Χ.) - Μέμφιδα.

Κατακτήσεις : - νότια του Σουδάν (χρυσός)

- ανατολικά Σινά (χαλκός)

Κατασκευή ναών, ανακτόρων, πυραμίδων (Γκίζα).

Στο τέλος κρίση < εξασθένηση της κεντρικής εξουσίας.

Το μέσο Βασίλειο – (2000π.Χ. – 1540π.Χ.) - Θήβα

Αναδιοργάνωση + εκστρατείες → Σουδάν, Λιβύη, Συρία.

Προικισμένοι ηγεμόνες. Κατασκευή έργων.

Υξώς = ασιατικός **νομαδικός** λαός → κατάκτηση Αιγύπτου για 2 αιώνες. ≠ ενάντια στις θρησκευτικές και Αιγυπτιακές παραδόσεις.

Καλές σχέσεις με τη Μεσοποταμία + Κρήτες.

Πιθανότατα, οι Αιγύπτιοι γνώρισαν από τους Υξώς **το πολεμικό άρμα**.

Το νέο Βασίλειο (1540π.Χ. – 1075π.Χ.) – Θήβα

Κυριαρχία Αιγυπτίων στην Ασία μέχρι τη **Συρία**.

Οι υποταγμένοι λαοί → φόρο υποτέλειας.

14^{ος} αιώνας π.Χ. **Ακενατών** : Προσπάθεια θρησκευτικής μεταρρύθμισης → **μονοθεϊσμός**, θεός **Ήλιος** (≠ όχι αποτέλεσμα).

13^{ος} αιώνας π.Χ. **Ο Ραμσής Β' (Μέγας)** : οικοδομική άνθηση + Αιγυπτιακή κυριαρχία στο εξωτερικό.

Πολλά ανάγλυφα πολεμικών σκηνών σε τοιχογραφία. (Η μάχη του Καντές – Συρία) νίκη Αιγυπτίων ≠ Χετταίοι + λαοί Μεσοποταμίας = αποτελεσματικότεροι.

12^{ος} αιώνας π.Χ.: Από βόρεια οι λαοί της θάλασσας (εγκατάλειψη ασιατικών περιοχών)

11^{ος} αιώνας π.Χ.: Η Αίγυπτος σε παρακμή.

Η ξένη κατάκτηση

Από 11^{ος} - 7^{ος} αιώνας π.Χ.: (ξένη κατάκτηση – Ασσύριοι)

7^{ος} αιώνας π.Χ.: Ψαμμήτιχος (Φαραώ) ανεξαρτησία από Ασσύριους.

6^{ος} αιώνας π.Χ.: Νεκώ (Φαραώ) ελληνικό εμπόριο. Έλληνες μισθοφόροι στη βασιλική σωματοφυλακή.

525 π.Χ. : Ο Καμβύσης (Πέρσης) διώχνει τον Ψαμμήτιχο.

332 π.Χ. : Ο Μέγας Αλέξανδρος ανακηρύχθηκε Φαραώ στη Μέμφιδα. Προσφώνηση γιος του Άμμωνα - Δία.

Ασκήσεις – Εργασίες:

1) Πηγές Σχ. βιβλίου.

2.4 Ο πολιτισμός (σελ. 27-30)

Η θρησκεία: Πολυθεΐα, σώμα ανθρώπου + κεφάλι ζώου. **Ρα**, ο θεός Ήλιος (ο Φαραώ στη γη ως εκπρόσωπος), η **Ίσις**, ο **Όσιρις**, ο **Ωρος**.

Ακενατών: η προσπάθεια επιβολής μονοθεϊσμού (Ρα), απέτυχε λόγω των αντιδράσεων του ιερατείου.

Μεταθανάτια ζωή (← κόπος, κακουχίες) → **Ταρίχευση νεκρών** → τάφοι (+προσωπικά αντικείμενα, πλούσια διακόσμηση, πολύτιμα σκεύη)

Η γραφή:

Ιερογλυφικά (δυσκολία εκμάθησης + απόδοσης → γραφέας (κύρος) → σε πάπυρους τα έργα και η δράση των Φαραώ.

1822 ο J. Champollion (αιγυπτιολόγος αποκρυπτογραφεί τη **στήλη της Ροζέτας** (3γλωσση επιγραφή)

Τα γράμματα:

Η ζωή και η δράση των Φαραώ → λίγα λογοτεχνικά κείμενα λόγω της δυσκολίας της γραφής.

Οι επιστήμες:

Αστρονομία (πλημμύρες Νείλου):

Ημερολόγιο: - έτος σε 365 μέρες

- έτος σε **μήνες, εβδομάδες**

- **ώρα** βάσει της σκιάς του ήλιου

Γεωμετρία: ← οι πλημμύρες του Νείλου. Μέτρηση χωραφιών που χάνονταν.

Ιατρική – Ανατομία: ← Ταρίχευση Νεκρών. Φήμη γιατρών.

Γλυπτική - Ζωγραφική - Αρχιτεκτονική

Προβολή της ζωής + δράσης των Φαραώ

Οι πυραμίδες: οι μεγάλοι ναοί Λούξορ + Καρνάκ. Οι αχανείς επίπεδες επιφάνειες και η ανάγκη των Φαραώ για επιβλητικότητα.

Αγάλματα μεγάλα και μικρά. Έργα μικροτεχνίας (κοσμήματα, εργαλεία, καθημερινότητα)

Ασκήσεις – Εργασίες

1) Ασκήσεις σχολικού βιβλίου σελ. 30. (1-4)

2) Πηγές σχολικού βιβλίου

3) Να φτιάξετε σ' ένα χαρτόνι, **ένα κολλάζ** με φωτογραφίες χαρακτηριστικές της ζωής της Αιγύπτου και του αιγυπτιακού πολιτισμού.

(Νείλος, πάπυρος, πυραμίδες, ταρίχευση νεκρών, Φαραώ, θεός Ρα)

ΜΙΣΑΗΛΙΔΗ Ν.